

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Erika Stöckel
Ett fullständigt asshole

MFA
Kunstakademiet 2017

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

Ett fullständigt asshole

Sarah Lucas, *Complete Arsehole*, Secession, Wien, 2013

Erika Stöckel
MA graduation essay

Precis som Big Bang börjar det här också med en explosion. Och precis som jordens skapelse skedde detta också för väldigt länge sedan. En smäll. Men istället för att falla bakåt av tryckvågen som skapas ska vi kämpa emot och ta oss inåt, till kärnan, explosionens centrum. Tänk er valfri sci-fi som utspelar sig i rymden där besättningen på en farkost sugts in i ett svart hål. Oberoende på filmens kvalité kommer de mirakulöst nog ta sig utlevande på andra sidan, i alla fall en majoritet av dem. Ha det i åtanke.

Vi ska alltså implodera, gå in i hålet. Vad finns där egentligen? Är det ett utlopp eller en ingång? Eller ett tomrum likt ett vakuum?

Ett hål som ligger mig närmare än ett rymdhål, både bokstavligt och konstnärligt, är anus. Anus är den sista delen av människans matsmältningssystem. Anus, eller ändtarmsöppningen som den också kallas, består av två ringmuskler. Dessförinnan finns ändtarmen, ett 15 centimeter långt uppehållsrum för kroppens restprodukter. När tarmen vidgas utlöses en reflex som får den att dras samman, ringmuskulaturen att slappna och restavfallet att lämna kroppen. Detta system kan appliceras på något mer abstrakt men verkligt och aktuellt - arbetet med den här texten för exempel. Min process med själva skrivandet sker i ändtarmen och det färdiga resultatet är restavfallet. Men vad är då egentligen själva anus?

Att tänka på hål som konstruktion är filosofiskt intressant och utan att förlora oss i en existentiell dimma tror jag vi måste börja här. Är hålet avsaknaden av materia eller själva materian runt det? Och i vilket fall: existerar hålet? Om vi har ett block med materia vilket vi penetrerar för att skapa ett hål, vad är då det vi tog ut för att skapa hålet? Ett hål är ingenting med någonting runt omkring. För att förstå det måste vi se hålet större, mer som ett faktiskt tredimensionellt objekt än en platt teoretisk form.

There is no doughnut without a hole, säger man. Och doughnuts är ett ständigt refererat objekt i texter jag läst om hål. För det är ju faktiskt ingen doughnut utan ett hål. I affären kan vi inte välja att *inte* köpa hålet och vi kan inte ta en bit av doughnuten och spara hålet till senare. Fast vi äter inte själva hålet. Eller?

Exemplet med doughnuten påvisar hålets förgänglighet. Den är helt beroende av sin omgivning och upplöses så fort cirkeln är bruten. Så vad vore då ett anus utan sin kropp?

I frågan om vad som är hålet när det gäller anus kanske svaret är större. För om vi tänker på doughnuts så är det egentligen inte bara själva anus som är hålet. Hela vi är. Om vi ser på kroppen som en form med ett långt, tubformat hål som går igenom oss, från mun till ändtarm, så är vi alla friterade munkar med varken insida eller utsida.

I min ateljé finns en skulptur. Det är en rund men ändå inte rund form med en platt botten som står på golvet. På dess framsida finns ett slutet hål, en ingröpfung som påminner om en slutna kroppsöppning. Det hade kunnat vara en navel eller ett anus. De här kroppslika formerna kom för något år sedan. I början tyckte jag att de var vackra och samtidigt ganska lustiga. De roade mig. Men precis som de säger, det blev för mycket av det goda. Inte för mycket hål men för mycket av det sköna och roliga. För det finns något mer i hålen, men vad är då det andra?

Jag testade att undersöka det från den andra vägen. Istället för att först skapa formen och i efterhand försöka förstå den som en kropp började jag med att undersöka formen med min egen kropp.

”Jag tänker att vi ska gå in i anusformen”, säger jag till Mina.

”Anus, okej.”

Hon sätter sig på knä och låter huvudet krypa in mellan benen. Nacken ligger jämt med golvet och blicken ser på rumpan som nu pekar upp mot taket. Armarna är precis som benen tunga mot golvet.

”Hur känns det?”

”Det stramar väldigt här bak”, svara hon med ansträngd röst och pekar mot ländryggen.

”Det känns som att jag inte kan andas. Det känns som att det inte finns plats.”

Hon justerar sig lite och säger:

”Här tror jag att det är”, hon pekar där hennes mage möter låren. ”Här är anusformen, det är en väldigt spänd form.”

Jag knyter handen och ser en liknande form. Tummen pressar samman pek fingret så det krullar sig och ett annat slutet hål skapas. I dessa gömställen finns något som intresserar mig. Det handlar inte om vad som faktiskt finns i hålet utan om vad som skulle kunnat vara där. När jag öppnar handen finns det inte något oväntat, ingen guldpeng eller spelkort du hade i fickan för en sekund sedan, likt ett trolleritrick.

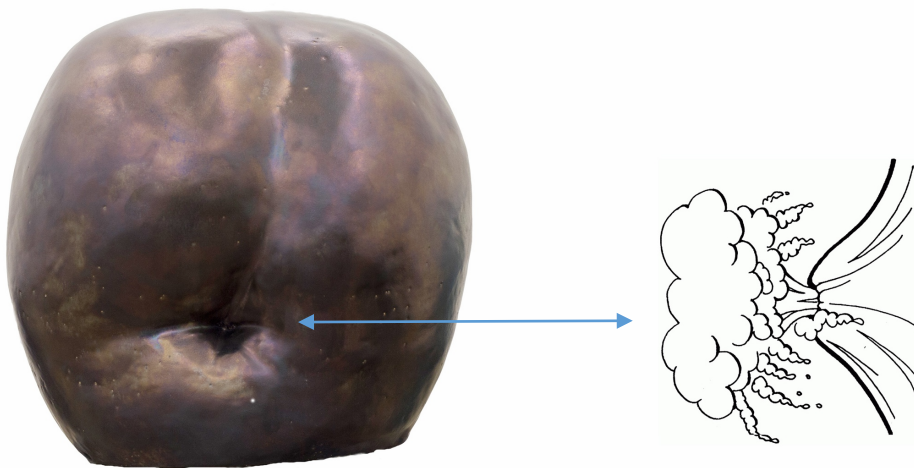
”Men det är ändå en rörelse här”, säger jag och tittar ned på min halvknutna näve. ”Det ser ut som ett anus som andas”.

Ringmuskeln kallas på fackspråk för sfinkter. En sfinkter är en muskel som kan dra ihop en öppning. Några exempel är regnbågshinna i ögat, våra läppar, övre magmunnen och den redan nämnda ändtarmen. Det muskulära gör formen levande. Anus är inte statiskt, den är i ständig rörelse och reagerar på yttre påverkan.

Men återigen - anus, vad finns där egentligen?

En dag i ateljén tryckte jag lera i hålet på en av skulpturerna, den som jag kallar för *Asshole*. Jag ville se hur tomrummet, den negativa formen, såg ut. Alltså det som är eller inte är material runt själva hålet. Den intryckta leran kom ut som en form som liknar toppen av ett berg, eller kanske mer en vulkan. "Lava är ju trots allt jordens bajs", tänkte jag. Jag gjorde flera stycken och placerade dem på golvet i ateljén. Flera små vulkaner stod där på marken. Så om skulpturens anus i negativ form är en vulkan och vulkanen placeras på jorden, innebär det att vi befinner oss inuti anus? Eller är vi fortfarande på utsidan, på jordens skinka, fast med ett anus som vänts ut och in?

I vilket av fallen så måste det innebära att anuset möter en vulkan och hålet i skulpturen blir en plats där två krafter verkar mot varandra.

I naturen finns hål representerade på fler sätt än ändtarmsöppningar och vulkaner. Slukhål som kan uppstå i marken, svarta hål i rymden, grottor, hål som djur bor i, hål i ozonlagret, hål i tänderna, pormaskar i huden.

På engelska kan anus översättas till *asshole* eller *arsehole*, men används generellt för att beskriva en person på ett nedlåtande sätt. En riktigt idiot eller en skitstövel.

Jag har mött många assholes. Vid första anblick kan de vara svåra att identifiera, de ser ut precis som vanliga människor. Jag träffade ett asshole på en middag hos en vän. Han var egentligen inte särskild attraktiv, det kan ha varit alkoholen som senare gjorde han det. Men

tydligt hade han någon typ av charm som fick mig att följa med han hem. Jag var kåt och vi skulle ligga. Han hade inga kondomer, sa att han inte ville få klamydia igen, att han haft det och att det den gången satt sig på lederna. Jag klargjorde att jag var frisk men att jag inte ville bli gravid. Efter ett långt samtal där jag fick förklara hur menscykeln fungerade och att jag hade ägglossning trodde jag att jag lyckats få han att förstå att inte spruta sin sperma i mig. Vi var båda lika klara över vilka konsekvenser något annat skulle få. Trodde jag.

"Kom du i mig nu?"

"Eh.. ja."

Ordet *arse* härstammar från det germanska språkträdet och betyder ungefär *baksida*. Kombinationen *arse* och *hole* sågs i tryckt form första gången på 1500-talet och refererade då till anus. Den metaforiska användningen av ordet hittas i texter från mitten av 1800-talet men har antagligen använts i det talade språket längre än så.

Vi stöter på dem nästan dagligen, om inte som ett one night stand eller i person så kanske på tv eller radio. Det är en titel vi ganska lättvindigt ger någon men vad är ett asshole egentligen? I boken *Assholes – a theory* lägger James Aaron fram sina idéer om vad det innebär att vara ett asshole:

"Our theory is simply this: a person counts as an asshole when, and only when, he systematically allows himself to enjoy special advantages in interpersonal relations out of an entrenched sense of entitlement that immunizes him against the complaints of other people."

Så ett asshole är till exempel den som alltid går före i kön. Eller den som ständigt avbryter en i samtal. Eller den som tränger sig före i trafiken. Han tror att han är viktigare än andra och anser att han inte bör bli ifrågasatt. Han är den som hela tiden påpekar andras tillkortakommanden samtidigt som han omöjligt kan ta samma kritik. Ett asshole tar sig rätten att bete sig oförskämt och arrogant men inte bara för sakens skull, han tror faktiskt att han är speciell och att vanligt uppförande och hyfs inte gäller honom.

Enligt Aaron's teori är assholet i stort sett alltid en man. Såklart finns det kvinnor som beter sig helt idiotiskt och med rätta kan kallas för assholes, men det är inte ordet vi använder. Vi kallar dem för bitch. Eller reducerar dem till deras kön och säger cunt. Och skillnaden mellan assholet och bitchen ligger inte bara i ordet, utan även i innebörden: Bitchen tror, precis som assholet, att hon är viktigare än andra och tar sig fördelar utan att bry sig, men hon är *inte* immun mot vad andra tycker om henne. En bitch är alltså någon som, tillskillnad från ett asshole, *förstår* hur illa de beter sig men gör det likväl.

"The bitch betrays you behind your back. The asshole fails to recognize you to your face."

Assholigheten är alltså något som genomsyrar personen och dennes sätt att bete sig, relatera till sin omvärld, hur den agerar och är. Det är en del av hela personens synsätt på omvärlden. Människor är sällan enkla. En person kan ha olika egenskaper som kan verka motsägningsfulla till varandra och som visar sig olika i olika situationer. Fastän jag är en klok och eftertänksam person kan jag uppenbarligen vara dumdriftig också. Han som försäkrat sig om att inte få ledproblem på grund av någon könssjukdom men nonchalant inte kontrollerade

sin utlösning betedde sig assholigt. Om han är ett *äkta* asshole, om det är ett drag som är genomgående i hans personlighet, brydde jag mig inte att undersöka.

I ett försök att förklara hur sambandet mellan män och assholes fungerar refererar Aaron till feministisk teori om hur kön är performativt. Vi föds inte med biologiskt ”kvinnliga” eller ”manliga” egenskaper utan det är något som vi från dag ett lär oss förhålla oss till. Assholighet är ett beteende som män lärt sig och något som kommer med den sociala konstruktionen av kön.

Så man föds inte som ett asshole men alla föds med ett anus. Om man inte föds med analatresi, avsaknaden av anus, vilket sker för ca 1 av 5000 nyfödda per år. Till utseende är det ingen nämnvärd skillnad på kvinnors och mäns anus. Funktionsmässigt fungerar de likadant med skillnaden att mäns prostata kan stimuleras vid anal penetration. Och oavsett könsidentitet är det en kroppsdel som är väldigt svår att se med egna ögon. Det är något vi sällan ser och än mer sällan pratar om.

”Hej, hur är läget?”

”Bra, fast har bara väldigt jobbiga hemorrojder.”

”Hoff, låter jobbigt”

”Jo, men har vart hos läkaren nu. Fått en salva jag smörjer med morgon och kväll”

”Aa, vad skönt, då borde det bli bättre snart”

”Mm, men läkaren verkade ändå lite överraskad, som att han inte sett något liknande förr. Han sa att det såg ut som blomkål som växte ur rumpan”

En konversation jag aldrig haft.

Anus är inom många kulturer ett tabubelagt ämne. En privat angelägenhet som det kan vara svårt att prata om på ett avslappnat sätt. Det gäller allt från avföring och sex till sjukdomar och förlossningsskador. Lustigt med tanke på att vi alla använder anus i princip dagligen. ”Men bara för att det är naturligt betyder det inte att det är mindre äckligt”, sa min vän Hanna en gång. Då syftade hon på kroppsodören hos ett nytt ragg. Men äcklet är det som gör anus tabubelagt. Detta har antagligen att göra med det primala. Alla processer i kroppen som inte sker medvetet, något vi inte bestämmer över, är det som tar oss ett steg närmare djuren och ett kliv bort från att vara homo sapiens, den tänkande människan.

Ett sätt att hantera detta tabu är med hjälp av humor. Att skratta är något som sker plötsligt och ofrivilligt. Det frigör endorfiner och gör oss glada. Skrattet uppstår när två olika referenssystem kolliderar med varandra. När vi, för exempelvis, hör en rolig historia leds våra tankar inledningsvis in mot en särskild situation, vi tror vi vet vad som ska hända. Men denna väg ändrar plötsligt riktning av en oväntad vändning som berättaren för in i handlingen, det som utgör ”poängen” med historien. Två olika bilder konfronteras då med varandra och i det ögonblicket utlöses skrattet.

Anus är, förutom alla dess andra sidor, även rolig. Humor som är kopplad till anus, i form av fiskskämt eller liknande, kan utlösa en stark skrattsalva och som vuxen ger det en möjlighet att återvända till beteenden från barndomen. Skämt kring anus i kontext med sex är däremot något som kräver viss erfarenhet för att kunna relatera till ämnet.

Humor fungerar ofta som en ventil. Om man i pressade situationer lyckas skratta lättas trycket på stämningen och det är lite lättare att andas. Detta fungerar bra om man, med ett skämt, lyckas få en klaustrofobiker att slappna av i en hiss som fastnat. Mindre bra på en begravning. Anus är kroppens ventil och humor kan fungera som besvärliga situationers ändtarmsöppning.

Jag sa att vi skulle ta oss in till anus kärna, se vad som är där. Penetrera det. Penetration kan vara, om vi bortser från samtyckta sexuella situationer, en väldigt aggressiv handling. Vrede är ett känslomässigt tillstånd som kan ta aggressiva uttryck och är oftast en reaktion på tillfällen då vi blivit kränkta eller sårade. För exempel om vi vart i kontakt med ett asshole. En aggressiv handling, som att slå en knytnäve i väggen eller än värre i ansiktet på någon, fungerar då som ett utlopp för vreden. I mötet med assholet kan aggression fungera som en ventil för vreden som uppstår, precis på samma sätt som skrattet får oss att slappna av i pressade situationer. Vi kan ju också skratta åt assholet, fastän vi har lust att aggressivt fista det.

Jag gillar anus. Hade jag haft en lagtröja skulle det stått TEAM ANUS på den. Det som intresserar mig mest är dess mångsidighet. Som form är den väldigt vacker. Tagen ur sin kontext skulle den kunna vara en blomma eller en grop i ett moln. Anatomiskt är dess funktion fascinerade samtidigt som det är skit den transporterar. Det i sin tur gör att vi inte pratar om det, sitter på det och ignorerar det. Men så fort det kan lindas in i ett hyfsat sofistikerat skämt så skrattar vi allihop. Anus är könslöst men med kopplingen anus – asshole har vi ett manligt problem. Det är ett hål som väcker filosofiska frågor och i det avseendet kan expandera till det oändliga. Nu i slutet av texten ser jag dem överallt, alla anus och asshole där ute. Vulkaner, svarta hål och idioter.

Vi skulle till explosionen centrum, in i kärnan. Hur vida vi har lyckats gå in i hålet eller bara cirkulerat runt det vet jag inte. Men nu kan vi i alla fall välja att känna oss som Matthew McConaughey i Interstellar eller bara bajs.